

ادغام هویتی نسل‌های اول و دوم مهاجران افغانستانی در ایران: یک مطالعه داده‌بنیاد

۱۶۵

مقدمه: ایران در چهار دهه گذشته میزان مهاجران خارجی، عمدتاً افغانستانی و عراقی بوده است. تعداد مهاجران افغانستانی ثبت‌شده در کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل تا سال ۲۰۲۱ در کشورهای مختلف نشان می‌دهد ایران بعد از پاکستان دومین مقصد مهاجران افغانستانی است. یکی از ابعاد کلیدی زندگی مهاجران که بر اثر تعاملات اجتماعی و اقامت در جامعه میزبان دچار تغییر می‌شود، هویت است. هویت، عنصر مهم در فرایند سازگاری مهاجران و یک بعد اساسی از درجه انطباق‌پذیری آنها با فرهنگ جامعه مقصد است و می‌تواند حسی از نزدیکی و تعلق و یا دوری و بیگانگی نسبت به فرهنگ جامعه میزبان را در فرد مهاجر برانگیزاند. هدف مقاله حاضر، کندوکاو ادغام هویتی در بین مهاجران افغانستانی نسل اول و دوم در ایران است.

روش: پژوهش در چارچوب رویکرد برساخت‌گرا و روش تحقیق کیفی داده‌بنیاد اجرا شده است. شیوه نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی بوده و با ۴۵ نفر مشارکت‌کننده مصاحبه نیمه ساختاریافته به عمل آمده است. برای تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری نظری استفاده شده است.

یافته‌ها: یافته‌ها بیانگر هشت مقوله اصلی شامل ترس از ابراز هویت، هویت‌یابی ایرانی، پنهان‌سازی هویت، بحران هویتی، قیاس با همسالان ایرانی، احساس تعلق به هویت قومی و قیاس با همسالان افغانستانی استخراج شد. با جمع‌بندی مقوله‌های اصلی «برزخ هویتی» به‌عنوان مقوله هسته و نهایی به دست آمد.

بحث: با توجه به نتایج، فرایند ادغام هویتی یک فرایند بین‌نسلی نبوده و بستگی به شکل‌گیری تعاملات بین‌فردی در سطوح خرد، میانی و کلان دارد. همچنین مهاجران با این چالش روبرو هستند که نمی‌توانند هویت‌های اجتماعی متفاوت خود را به‌گونه‌ای توسعه دهند که به آنها امکان دهد هم تعلق به هویت قومی خود و هم تعلق به هویت ملی مقصد را برتابند.

۱. **لیلا زندی‌ناوگران** ◀
دانشجوی دکتری جمعیت‌شناسی،
دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد،
یزد، ایران

۲. **عباس عسکری‌ندوشن** ◀
دکتر جمعیت‌شناس، دانشکده علوم
اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران.
(نویسنده مسئول)
<aaskarin@yazd.ac.ir>

۳. **رسول صادقی** ◀
دکتر جمعیت‌شناس، گروه
جمعیت‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی،
دانشگاه تهران، تهران، ایران.

۴. **حسین افراسیابی** ◀
دکتر جامعه‌شناس، دانشکده علوم
اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

۵. **محمدجلال عباسی‌شوازی** ◀
دکتر جمعیت‌شناس، گروه
جمعیت‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی،
دانشگاه تهران، تهران، ایران.

واژه‌های کلیدی:

هویت اجتماعی، ادغام هویتی،
انتقال هویتی، ادغام، مهاجران
افغانستانی.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰

Identity Integration of Afghan Immigrants in Iran: A Grounded Theory Study

▶ **1- Leila Zandi-Navgran**
Ph.D. Student in
Demography, Faculty of
Social Sciences, Yazd
University, Yazd, Iran.

▶ **2- Abbas Askari-Nodoushan**
Ph.D. in Demography,
Faculty of Social Sciences,
Yazd University, Yazd, Iran.
(Corresponding Author)
<aaskarin@yazd.ac.ir>

▶ **3- Rasoul Sadeghi**
Ph.D. in Demography,
Department of Demography,
Faculty of Social Sciences,
University of Tehran, Tehran,
Iran

▶ **4- Hossein Afrasiabi**
Ph.D. in Sociology, Faculty
of Social Sciences, Yazd
University, Yazd, Iran.

▶ **5- Mohammad Jalal Abbasi-Shavazi**
Ph.D. in Demography,
Department of Demography,
Faculty of Social Sciences,
University of Tehran, Tehran,
Iran

Keywords: Social identity,
Identity integration, Identity
transmission, Integration
of Afghan immigrants

Received: 2022/06/11

Accepted: 2022/12/31

Introduction: Iran has hosted foreign immigrants, mostly Afghans and Iraqis, for the past four decades. The number of Afghan refugees registered by the UN Refugee Agency in 2021, shows that among different countries, Iran is the second destination of Afghan refugees after Pakistan. One of the key aspects of immigrants' lives that changes in the context of life and residence in the host community is identity. Identity is an important element in the process of immigrant integration, reflecting the sense of belonging or alienation from the culture of host society by the migrant. This paper aims to explore the identity integration among the first- and second-generation Afghan immigrants in Iran.

Method: The research has been conducted within the framework of a constructivist approach and a Grounded Theory research method. The sampling method was purposeful and snowball. Semi-structured interviews were conducted with 45 participants in the cities of Yazd and Tehran. The theoretical coding method was used to analyze the research data.

Findings: Findings indicate eight main categories including fear of identity expression, Iranian identification, identity concealment, identity crisis, comparison with Iranian peers, sense of belonging to ethnic identity, and comparison with Afghan peers were extracted. By summarizing the main categories, "identity purgatory" was obtained as the final core category.

Discussion: According to the results of our field study, it can be concluded that the process of identity integration is not an intergenerational process for Afghan migrants, but it depends mainly on how migrants form their interpersonal interactions at the micro, intermediate and macro levels. Another challenge for immigrants is that they are unable to develop their different social identities in a way that allows them to affirm both their own ethnic as well as destination national identities.

Citation: Zandi-Navgran L, Askari-Nodoushan A, Sadeghi R, Afrasiabi H, Abbasi-Shavazi M J. (2023). Identity Integration of Afghan Immigrants in Iran: A Grounded Theory Study. *refahj*. 23(89), 165-206.

URL: <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-4084-fa.html>

Extended Abstract

Introduction

Iran has hosted foreign immigrants, mostly Afghans and Iraqis, during the past four decades. The number of Afghan refugees registered by the UN Refugee Agency in 2021 (UNHCR 2021), shows that Iran among other countries, is the second-largest destination for Afghan refugees after Pakistan and hosts the largest urban refugee population in the world. According to the international estimates, about 780,000 Afghan refugees and about 586,000 Afghan passport holders lived in Iran. It is also estimated that about 2.6 million undocumented Afghans live in Iran (UNHCR, 2021). Results of the 2016 national census, there are 1.5 million Afghan refugees in Iran. More than half of these immigrants were born in Iran and can be recognized as second-generation immigrants (Abbasi-Shavazi & Sadeghi 2016). About 96% of foreign immigrants living in Iran are Afghans, who make up less than 3% of Iran's population. It has been more than four decades since Afghan immigrants entered Iran. Although second-generation Afghan immigrants have a higher economic and social status than first-generation immigrants, they still have a 35% pattern of socio-cultural integration (Abbasi-Shavazi & Sadeghi, 2014). Therefore, it seems that in the context of social and cultural adaptation of immigrants in Iranian society, there are various challenges and obstacles concerning identity integration by Afghan immigrants.

The aim of present paper is to explore how the identity integration experienced by the first- and second-generation Afghan immigrants in Iran. Using data collected through a fieldwork in the cities of Yazd and Tehran, this paper seeks to answer following questions: What is the pattern of identity integration among first and second-generation Afghan immigrants in Iran? And how does the identity of immigrants shape the process of their integration?

Method

The research has been conducted within the framework of a constructivist approach using Grounded Theory (GT) research method. The sampling method was purposeful and snowball. Semi-structured interviews were conducted with 45 participants in cities of Yazd and Tehran. Interviews were conducted from July 2021

to late April 2022. Following the principle of maximum diversity, an attempt was made to have a variety of people in the sample. The interviews lasted an average of three and a half hours. Interviews were conducted in cafes, and public places (such as schools, parks, etc.). Some interviews were also conducted in combination. Because some of the interviews, which required additional information or re-visiting to complete the data, online communication was used in some cases, with the help of social media. In this study, a Grounded Theory analysis strategy was used. The study focused all its attention on data interpretation and instead of using the linear method, it used the circular method (continuous round trip between data collection and analysis) and sought to discover common or contradictory themes. This study emphasized the understanding of context and time, remained faithful to the views of respondents, and had an inductive orientation. MAXQDA software package was used to analyze the data.

Findings

Data were analyzed using GT coding (open, axial, and selective coding schema). Eight main categories obtained from analysis of data. These categories include fear of identity expression, Iranian Identification, identity concealment, identity crisis, comparison with Iranian peers, sense of belonging to ethnic identity, and comparison with Afghan peers. By summarizing the main categories, “identity purgatory” was obtained as the final core category.

Discussion

According to the results, the migrants sometimes hide their identities and were concerned about expressing their ethnic identity as Afghans. Data analysis show that one of the important elements in the ethnic and social identity integration of migrants is their interaction with members of the host society. When these interactions are positive, migrants tend to be attracted or integrated. But when these interactions are negative, migrants feel marginalization, which create politicized identities associated with intergroup conflict. It seems that social and cultural environment has not led to much positive and constructive interaction between migrants and host society. The migrants stated that the host society did not accept them as citizens and that they were still viewed as Afghans. According to social

identity theory and the reject-identity model, discrimination and negative experiences with members of the host society lead to a decrease in identification with national (Iranian) identity. Individual preferences are then formed according to these judgments. Migrants' perceptions of discrimination may strengthen their ethnic identity and may even become an obstacle to adaptation to national identity. This phenomenon can create ethnic or group borders. Even third and fourth-generation immigrants can be seen as foreigners in some cases and they will be indifferent to the future of the host society.

First-generation immigrants tend to prefer a national-origin (Afghan) identity, while second-generation immigrants often see themselves as a young immigrant, uncertain person, or intermediate. Second-generation immigrants are expected to have a dual (Iranian-Afghan) identity, but such an identity has not been formed. Thus, the process of identity integration has not been an intergenerational process. On the other hand, identity transmission has not taken shape between first and second-generation migrants. Accepting destination identity has positive consequences for education, participation in the labor market, and a sense of integration in the host society. Further identification with national (Iranian) or dual (Iranian-Afghan) identities creates the feeling that they are integrated into Iranian society. Research in Spain, Marseille, and Norway, for example, shows that dual and national identity is formed among immigrants, and the more migrants assert their national identity and dual identity, the more they feel integrated into the host society (Boland 2020, Leonol 2021, & Stockmer & Moreno 2021). But According to the narration of the participants in this study, a strong hybrid and national identity have not been formed among the first and second-generation Afghan migrants in Iran. According to Barth's (1969) multilevel approach, the formation of such an identity depends on interpersonal interactions at the micro-level, intermediate-level processes for creating communities, and ultimately the role of government at the macro level. In Iran, although it has hosted Afghan immigrants for more than four decades, but still the migrants face legal and citizenship restrictions, and there are no specific policies for identity integration. As a result, migrants will not have a strong identification with national (Iranian) identity. Such a policy vacuum will affect the process of integration and adaptation of immigrants in Iranian society, and im-

migrants will be indifferent to the future of Iranian society, or, immigrants will be looking to depart to another destination.

Ethical Considerations

Authors' contributions

All authors contributed in designing, running, and writing all parts of the research.

Acknowledgments

This paper is based on the first author's PhD dissertation in demography at Yazd University. The first author conducted part of the research as a visiting scholar at the University of Tehran. We are grateful to the Faculty of Social Sciences and the Department of Demography at the University of Tehran for their support and assistance. We also appreciate the funding from the Center for Strategic Studies and Training as well as Deputy for Management Development & Resources.

Conflicts of interest

The authors declare no conflict of interest.

Following the ethics of research

This paper adheres to the ethical principles and has been approved by the Research Ethics Committee of Yazd University (approval date: 2022-07-04; approval code: IR.YAZD.REC.1401.025).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

مقدمه

هویت، عنصر مهم در فرایند سازگاری و ادغام مهاجران است (لی، ۲۰۰۴، ۲۰۰۵؛ وانگ و همکاران، ۲۰۰۳؛ والش و همکاران، ۲۰۱۲). هویت را به‌عنوان یک ارزش تعریف می‌کنند، به‌عنوان یک منبع غیرپولی که ما به منظور بهینه‌سازی چگونگی ارائه خودمان در ارتباط با دیگران به نمایش می‌گذاریم، توصیف می‌کنیم، دفاع یا پنهان می‌کنیم (کوته، ۱۹۹۶).

ادغام هویت را می‌توان به‌عنوان ادغام افرادی که قادر به مذاکره درباره هویت شخصی خود بدون درگیری با اعضای جریان اصلی در جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنند، تعریف کرد (آپاریکو و تورنس، ۲۰۱۷). مطالعات مختلف نشان داده‌اند که توانایی مهاجران برای ادغام هویت فرهنگی کشور مبدأ و هویت فرهنگی کشور جدیدشان برای تشکیل یک خودپنداره هماهنگ، ارتباط مثبتی با اشکال مختلف به زیستن دارد (کراکر و همکاران، ۱۹۹۴؛ کامرون، ۱۹۹۹؛ رابرتز و همکاران، ۱۹۹۹؛ بنت مارتینز و همکاران، ۲۰۰۲؛ روکاس و بروور، ۲۰۰۲؛ داوونی و همکاران، ۲۰۰۴؛ آمیوت و همکاران، ۲۰۰۷). بعلاوه، ادغام هویتی احساس تعهد آنها را نسبت به آینده جامعه میزبان افزایش می‌دهد.

مطالعات زیادی در حوزه هویت مهاجران در کشورهای مختلف انجام شده است. اکثر مطالعات انجام شده در حوزه هویت مهاجران و سلامت ذهنی (کیودر و همکاران، ۲۰۲۱؛ اولاو و همکاران، ۲۰۱۹؛ فینی و همکاران، ۲۰۰۱؛ اسکارت و همکاران، ۲۰۱۵)، هویت و اشتغال (ماکسول، ۲۰۱۶؛ دریداکیس، ۲۰۱۱؛ پیرکا و همکاران، ۲۰۲۱؛ کاسی و همکاران، ۲۰۱۰)، ارتباط هویت و تعلق اجتماعی (مارتین و همکاران، ۲۰۱۹؛ بولند، ۲۰۲۰؛ انتونول، ۲۰۲۱؛ استاکمر و مورثو، ۲۰۲۱) و بحران هویت (ماکسول، ۲۰۰۷؛ اسکانفر، ۲۰۰۷) بوده است. در تحقیق حاضر، به ادغام هویتی بین‌نسلی مهاجران افغانستانی در ایران پرداخته می‌شود. در تحقیقات قبلی، با وجود این‌که مطالعاتی درباره ابعاد مختلف (اقتصادی، اجتماعی

و فرهنگی) مهاجران افغانستانی انجام شده، اما به بحث هویت مهاجران در نسلهای متفاوت کم تر پرداخته شده است. از این رو، ادغام هویتی بین نسلی مهاجران افغانستانی در ایران، یکی از خلأهای پژوهشی است که تحقیق حاضر بر آن تمرکز کرده است.

ایران در چهار دهه گذشته میزبان مهاجران خارجی، عمدتاً افغانستانی و عراقی بوده است. تعداد مهاجران افغانستانی ثبت شده در کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل تا سال ۲۰۲۱ در کشورهای مختلف نشان می دهد ایران بعد از پاکستان دومین مقصد مهاجران افغانستانی است و میزبان بزرگترین جمعیت پناهنده شهری در جهان است (کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل، ۲۰۲۱). در سال ۱۳۹۹، حدود ۷۸۰۰۰۰ نفر پناهنده افغانستانی و نزدیک به ۵۸۶۰۰۰ دارنده گذرنامه افغانستان در ایران زندگی می کردند و تخمین زده می شود که حدود ۲.۶ میلیون نیز افغانستانی فاقد مدرک در ایران زندگی می کنند (آژانس پناهندگان سازمان ملل متحد، ۲۰۲۱). طبق نتایج سرشماری سال ۱۳۹۵، تعداد ۱.۵ میلیون نفر مهاجر افغانستانی در ایران وجود دارد. بیش از نیمی از این مهاجران در ایران متولد شده اند که می توان آنها را به عنوان مهاجران نسل دوم شناخت (عباسی شوازی و صادقی، ۲۰۱۶). حدود ۹۶ درصد از مهاجران خارجی ساکن در ایران، افغانستانی اند که کمتر از سه درصد جمعیت ایران را تشکیل می دهد. بیش از چهار دهه از ورود مهاجران افغانستانی به ایران می گذرد. هرچند مهاجران افغانستانی نسل دوم از موقعیت اقتصادی و اجتماعی بالاتری از مهاجران نسل اول برخوردارند با این حال، ۳۵ درصد الگوی ادغام اجتماعی- فرهنگی دارند (عباسی شوازی و صادقی، ۲۰۱۴).

هویت اجتماعی مهاجران یک بعد اساسی از انطباق و سازگاری آنهاست، زیرا این هویتها، حس تعلق یا بیگانگی آنها را نسبت به جامعه میزبان مشخص می کند. حضور تعداد

1. The UN Refugee Agency UNHCR. (2001). Afghan Refugee Statistics. <http://www.un.org.pk/unhcr/Afstatsstat.htm>

زیادی از مهاجران افغانستانی در ایران، اهمیت پژوهش و سیاستگذاری متناسب را برای این گروه بزرگ از مهاجران خارجی در ایران نمایان می‌کند. قابل تأمل است که با وجود همانندهای فرهنگی و ملیتی این مهاجران، تنوعات قابل ملاحظه‌ای نیز از نظر جغرافیایی، قومی، مذهبی و سایر ویژگیهای اجتماعی (مانند سطح مهارت، تحصیلات، مشاغل) که به آن وارد می‌شوند و ... در بین آنها وجود دارد. از دیگر سو، مدت زمان حضور مهاجران افغانستانی در ایران طولانی است و هم‌اکنون حضور هم‌زمان مهاجران از نسلهای اول، دوم، حتی سوم در ایران قابل مشاهده است. این در حالی است که جمعیت این مهاجران در ایران رو به افزایش است و به نظر می‌رسد که در آینده قابل پیش‌بینی، این حضور و روند هم‌چنان فزاینده ورود جمعیت مهاجر از افغانستان به ایران، استمرار و تداوم داشته باشد. مجموعه این شرایط، اهمیت ویژه‌ای به موضوع ادغام مهاجران افغانستانی در جامعه ایران می‌بخشد. هدف این مقاله کندوکاو ادغام هویتی در بین مهاجران نسل اول و دوم افغانستانی با استفاده از رویکرد تئوری زمینه‌ای است. این پژوهش، به دنبال پاسخ به این سؤالات است: چگونه مهاجران خود را به دیگران در مکانهای مختلف معرفی می‌کنند؟ و چرا؟؛ الگوی هویت در بین مهاجران نسل اول و دوم چگونه است؟؛ و چگونه هویت مهاجران فرایند ادغام آنها را شکل می‌دهد؟

پیشینه تحقیق

تحقیقات زیادی در حوزه هویت مهاجران در کشورهای مختلف انجام شده است که آنها را در چند حوزه شامل: شکل‌گیری و بسترهای تغییرات هویتی مهاجران، هویت و سلامت ذهنی، هویت و اشتغال، هویت و تعلق اجتماعی و بحران هویتی دسته‌بندی و خلاصه‌ای از نتایج آنها ارائه می‌شود.

در حوزه شکل‌گیری و بسترهای تغییرات هویتی مهاجران، فانگ^۱ و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند که پیشینه آموزشی مهاجران، هنجارهای جنسیتی، پویایی خانواده، مشارکت مدنی، واکنش مردم بومی، شرایط قانونی، رسانه‌ها و سیاستهای دولت در ادغام مهاجران مؤثر است و بین هویت مهاجران و رفاه اجتماعی و اقتصادی آنها نیز رابطه معناداری وجود دارد. بهتویی (۲۰۲۱) در پژوهشی پیرامون ساخت هویت در میان فرزندان مهاجران در کشور سوئد، عوامل مختلف فردی (کشور مبدأ والدین، پیشینه طبقاتی) و عوامل اجتماعی (شبکه‌های دوستی و مدرسه) را در هویت جوانان مؤثر دانستند. حضور در مدارس جدا از هم و تعامل کمتر با مردم بومی ارتباط منفی با هویت سوئدی و ارتباط مثبت با هویت قومی و مذهبی مهاجران دارد. سورل^۲ و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند که مهاجران ایالات متحده را به‌عنوان یک ملت سفیدپوست معرفی می‌کنند و در میان مهاجران، موانعی برای به رسمیت شناخته شدن به‌عنوان آمریکایی وجود دارد.

در حوزه هویت و بهداشت ذهنی کاودر^۳ و همکاران (۲۰۲۱) در مطالعه‌ای در میان فرزندان نوجوانی که به‌عنوان مهاجر از ترکیه به بریتانیا وارد شده‌اند، رضایت از زندگی، عزت‌نفس، سلامت روان‌شناختی و افسردگی را مرتبط با مؤلفه‌های هویت قومی دانستند. فینی^۴ و همکاران (۲۰۰۱) نقش روابط متقابل هویت قومی و ملی را در سلامت روانی مهاجران به‌عنوان تعاملی بین نگرشها، ویژگیهای مهاجران و واکنش جامعه مقصد در نظر گرفتند. اسکارت^۵ و همکاران (۲۰۱۵) مسیرهای طولی ادغام هویت دوفرهنگی را در میان نوجوانان مهاجر اسپانیایی را بررسی کرده و نشان دادند نوجوانان با ادغام هویت دو فرهنگی ضعیف، عزت‌نفس پایین‌تر، خوش‌بینی کمتر، رفتار اجتماعی و روابط خانوادگی ضعیف‌تری را در مقایسه با افرادی که ادغام هویتی دو فرهنگی سطح بالا دارند، تجربه می‌کنند و ترویج

1. Eric Fong
4. Phinney

2. Katherine Sorrell
5. Schwartz

3. Cavdar

ادغام هویت دو فرهنگی به‌عنوان راهی برای تسهیل رفاه و عملکرد مثبت خانواده لازم می‌دانند.

در بحث هویت و اشتغال دریداکیس^۱ (۲۰۱۱) رابطه هویت قومی و سطح دستمزد مهاجران را در یونان بررسی کرده و نشان داد که جذب و ادغام مهاجران با مقدار دستمزد آنها ارتباط مثبت و حال آن‌که جدایی و به حاشیه راندن ارتباط منفی با مقدار دستمزد آنها دارد. مهاجرانی که از لحاظ فرهنگی با جامعه میزبان سازگاری بالایی دارند از لحاظ اقتصادی وضعیت بهتری از مهاجرانی دارند که هویت قومی قوی خود را حفظ کرده‌اند.

ماکسول^۲ (۲۰۱۶) نشان داد که افراد بومی و مهاجر در مشاغلی که هویت ملی را منعکس می‌کنند، بیشتر به‌عنوان نمایندگان ایده‌آل ملت دیده می‌شوند. با این حال، مزایای شغلی برای این‌گونه مشاغل، در فرانسه و آلمان برای مهاجران ناچیز و تقریباً به اندازه یک‌سوم مزایایی است که به افراد بومی تعلق می‌گیرد؛ اما در ایالات متحده، این مزایا برای افراد بومی و مهاجر یکسان است. پیرکا و همکاران (۲۰۲۱) نشان داده‌اند که هویت قومی همبستگی قوی با شغل و درآمد و همچنین میزان رضایت شغلی دارد.

در بحث هویت و تعلق، استاکمر و مورثو (۲۰۲۱) در مطالعه‌ای پیرامون احساس هویت و تعلق مهاجران مسلمان در جهان غرب بیان کردند که احساس تعلق به کشور مقصد تا سطح بالایی از ادغام و وفاداری بالا، بستگی به کشور مقصد (در سطح کلان) و آموزش آنها (در سطح فردی) دارد. مارتین و همکاران (۲۰۱۹) نقش هویت ملی و قومی در ادغام مهاجران جوان را در نروژ بررسی و به این نتیجه رسیدند که این مهاجران، بیشتر از هویت ملی (یعنی نروژی) حمایت می‌کنند و کمتر هویت قومی خود را تأیید می‌کنند. علاوه بر این، تأیید هویت ملی مهاجران به‌طور مثبت با تأیید هویت دوگانه (به‌عنوان مثال کرد- نروژی) مرتبط است.

1. Drydakis
2. Maxwell

ارتباط مثبت با جامعه مقصد باعث احساس ادغام در مهاجران جوان در نروژ می‌شود. انتونول (۲۰۲۱) ادغام فرزندان مهاجران در مادرید را مطالعه کرد. بر اساس نتایج این مطالعه، یک هویت ترکیبی یا پیوندی در بین مهاجران شکل گرفته است که عناصر فرهنگی الجزایر و فرانسه را با درجات مختلف دارند و جذب بخشی با توجه به تعلقات فرهنگی و شدت عقاید مذهبی وجود دارد. بولند^۱ (۲۰۲۰) جوانان مهاجر مسلمان مادریدی را بررسی کرد. اکثر مشارکت‌کنندگان در این پژوهش، یک هویت ترکیبی یا پیوندی^۲ را از خود نشان دادند: آنها یک یا چند جنبه از هویت‌های مذهبی، فرهنگی یا قومی را در کنار هم‌ذات‌پنداری با اسپانیا یا مادرید ترکیب کردند. مهاجران از هویت‌های ترکیبی برای بازنمایی خود و یافتن زمینه‌های مشترک استفاده می‌کنند: آنها دلبستگی به مادرید و اسپانیا را در کنار هویت اقلیت و با شیوهای گوناگون فرهنگی نگه داشته‌اند.

در حوزه بحران هویتی ماکسول^۳ (۲۰۰۷) نشان داد عواملی مانند مشکلات اقتصادی و شبکه‌های تفکیک‌شده قومی و مذهبی تأثیر مهمی روی بیگانگی مسلمانان و آسیایی‌های جنوبی با جامعه میزبان (بریتانیا) نداشته است. به‌طور ویژه، تبعیض بیشترین تأثیر را بر هم‌ذات‌پنداری با هویت بریتانیایی دارد.

اسکانفر^۴ (۲۰۰۷) بر این باور است که با وجود رویکردهای تاریخی بسیار متفاوت به نقش مهاجرت در بریتانیا، فرانسه و آلمان، هر سه با مشکل مشترکی به نام بحران هویت ملی روبرو هستند. در سراسر اروپا وابستگی مردمی قوی به هویت‌های فرهنگی ملی همچنان باقیمانده است و همین امر، سازگاری مهاجران با جامعه میزبان را با موانعی مواجه می‌کند.

تیموتویک و بریکول^۵ (۲۰۰۰) مهاجران واردشده به بریتانیا از یوگسلاوی سابق را (پس از وقوع جنگ داخلی در یوگسلاوی) مورد مطالعه قرار دادند و ادراک آنان را از تجربه عاطفی

1. Colleen Boland
4. Schnapper

2. hybrid and hyphenated
5. Timotievic and Breakwell

3. Maxwell

و شناختی تهدید هویت بررسی کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که مهاجران تلاش دارند تا در فرآیند معناسازی شرکت کنند و موقعیت خود را در میان یک سیستم پیچیده از دسته‌بندی‌های گروهی و ارزش‌های فرهنگی تثبیت کنند تا بدین‌وسیله، حس خودکارآمدی، تداوم، متمایز بودن و عزت‌نفس خود را حفظ کنند. لوین (۲۰۰۱) نگرش‌های متفاوت مهاجران ایرانی نسبت به ادغام در جامعه سوئد را بررسی و نشان داد. زنان مهاجر ایرانی در سوئد در نتیجه بهبود وضعیت شغلی و بهبود موقعیت اجتماعی، بیشتر از مردان مهاجر ایرانی بر بحران‌های هویتی غلبه می‌کنند. این امر به‌نوبه خود منجر به نگرش مثبت زنان نسبت به جامعه جدید می‌شود و تمایل آنها را برای ادغام در جامعه جدید افزایش می‌دهد.

میرزایی (۱۳۹۲) هویت زبان مهاجران افغان در ایران را بررسی و بیان کرد که هویت جدید بدون شک از خلال زبان صورت می‌پذیرد و شکل‌گیری این هویت می‌تواند در زمینه‌سازی حضور رسمی اقلیت جدید «ایرانی-افغانی» در ایران به طور مؤثر عمل کند. خیری و رحیمی (۱۳۹۷) تفاوت هویتی نسل اول و دوم مهاجران افغان به ایران را مورد ارزیابی و پژوهش قرار داده و بیان کردند که فرهنگ قوم هزاره و شیعیان در بخش‌های مختلف هویت ملی، دینی-مذهبی، هنجاری-رفتاری در میان هر دو نسل دچار تغییر شده است.

مطالعات مختلفی در بسترهای عمدتاً توسعه‌یافته به بررسی ادغام و تغییرات هویتی مهاجران، زمینه‌های شکل‌گیری و پیامدهای آن پرداخته‌اند. با توجه به این‌که جذب و ادغام هویتی مهاجران و آثار و پیامدهای مترتب بر آن، هم برای جمعیت مهاجر و هم برای جامعه مقصد حائز اهمیت است، شناخت علمی از بسترهای شکل‌گیری و فرآیندهای تغییر هویتی مهاجران ضرورت دارد.

مقاله حاضر در تلاش است تا خلأ پژوهشی موجود در تحقیقات گذشته، پیرامون ادغام هویتی مهاجران افغانستانی در ایران را مورد توجه و واکاوی قرار دهد. حضور بلندمدت و پرشمار مهاجران افغانستانی در جامعه ایران، اقامت مهاجرانی از نسل‌های اول، دوم، سوم و

حتی چهارم و نیز تداوم آهنگ این جریانهای مهاجرتی از مبدأ افغانستان به مقصد ایران، نیاز به تحقیقاتی بیش از این در خصوص ابعاد مهاجرتها و آثار و پیامدهای آن دارد.

چارچوب مفهومی

پژوهش حاضر یک مطالعه کیفی است و از همین رو نظریه‌های موجود عمدتاً با هدف آشنایی مفهومی و حساسیت نظری به صورت مختصر مرور شده است. دیدگاه هویت اجتماعی که شامل نظریه هویت اجتماعی (تاجفل و ترنر، ۱۹۷۹) و نظریه دسته‌بندی خود (ترنر، هاگ، اوکس، ریچر و وترل، ۱۹۸۷) است، بیان می‌کند که مهاجران به‌عنوان اعضای گروه چگونه خود را در محیط اجتماعی قرار می‌دهند و توسط دیگران مورد ارزیابی قرار می‌گیرند؛ و همچنین اینکه چگونه معنا و ارزش را از این موقعیتها می‌گیرند (تاجفل و ترنر، ۱۹۷۹). تمرکز این دیدگاه بر تعیین هویت خود با یک گروه است (تویتس و ویرشاپ، ۱۹۹۷). وقتی که مهاجران خودشان را متعلق به یک دسته معرفی می‌کنند تمایل دارند آن را با دیگران مقایسه کنند. این مقایسه منجر به ارزیابی سایر افراد به‌عنوان «ما» یا «آنها» می‌شود. همذات‌پنداری با برخی دسته‌بندیها به معنای ایجاد هویت اجتماعی است که مبتنی بر تعلق است و بنابراین مستلزم رفتار متناسب با آن دسته است (دیویس، ۲۰۱۴).

از دیدگاه رشد روانی - اجتماعی اریکسون (۱۹۶۸)، شکل‌گیری هویت اگرچه فرآیندی در طول عمر است، اما هویت‌یابی اصلی فرد در نوجوانی و اوایل بزرگسالی صورت می‌گیرد. توسعه هویت شامل ایجاد یک حس منسجم از خود در طول زمان، مکان و موقعیتها و ادغام تمام بخشهای هویت (از جمله هویت قومی) است (سید و مک‌لین، ۲۰۱۶). هویت‌یابی البته برای مهاجران بسیار سخت و پیچیده است، زیرا آنها فرآیند فرهنگ‌پذیری را نیز طی می‌کنند (شوارتز و همکاران، ۲۰۱۰؛ فینی، ۱۹۹۰). هویت قومی از طریق تجربیات زیسته در یک بافت اجتماعی ایجاد می‌شود که سپس می‌تواند در مفهوم خود ادغام شود (فینی و اونگ،

۲۰۰۷؛ اومانا-تیلور و همکاران، ۲۰۱۴).

مدل فرهنگ‌پذیری بری^۱ (۱۹۹۰، ۱۹۹۷) نقطه شروع مفیدی برای درک تنوع در هویت قومی است (فینی، ۱۹۹۰). مهاجری که هویت قومی قوی خود را حفظ می‌کند و درعین حال با جامعه جدید همذات‌پنداری می‌کند، دارای هویت یکپارچه (یا دوفرهنگی) است. کسی که هویت قومی قوی دارد، اما با فرهنگ جدید همذات‌پنداری نمی‌کند، هویتی جدا دارد، درحالی‌که کسی که هویت قومی را رها می‌کند و تنها با فرهنگ جدید همذات‌پنداری می‌کند، هویتی جذب‌شده دارد.

مهاجری که با هیچ‌کدام همذات‌پنداری نمی‌کند، هویتی به حاشیه رانده دارد. مطالعات فراتحلیلی نشان داده‌اند استراتژی یکپارچه (یا دوفرهنگی) از نظر روان‌شناختی سازگارترین استراتژی است (مارتین-بنت و نگیان، ۲۰۱۳؛ یون و همکاران، ۲۰۱۳).

بارث^۲ (۱۹۹۴) یک رویکرد چندسطحی را برای هویت قومی پیشنهاد می‌دهد که مستلزم ترکیبی از تعاملات در سطح خرد، در سطح میانی و در سطح کلان است. بر اساس نظر بارث (۲۰۱۰)، دسته‌بندی‌های قومی می‌تواند در نظام‌های اجتماعی-فرهنگی مختلف متفاوت باشند. آنها ممکن است «غیرفعال» باشند یا ممکن است زندگی اجتماعی را در برگیرد. بارث (۱۹۹۴) معتقد است که برجسته شدن قومیت در جامعه میزبان منجر به تبدیل شدن قومیت به بخشی جدایی‌ناپذیر از دیدگاه مهاجر نسبت به خود می‌شود.

بر اساس دیدگاه روان‌شناختی پس از اریکسون، هویت از «کیفیت‌های ایستا به‌وضوح قابل‌شناسایی تشکیل شده است که بدون آنها اعضای گروه‌های قومی احتمالاً آسیب خواهند دید» (راتسین و فونیکس ۲۰۰۵). این رویکرد بر این فرض است که یک هویت قومی امن و قوی یک تأثیر مثبت بر سلامت روان‌شناختی مهاجران و فرزندان آنها دارد (فینی و

1. Berry
2. Barth

همکاران، ۲۰۰۱). در این دیدگاه، هویت‌های قومی در سلسله مراتبی از مقوله‌های هویتی (یعنی ادغام‌شده، جذب‌شده و به حاشیه رانده شده) قرار می‌گیرند (فینیکس، ۲۰۱۰).

مشکل اصلی این دیدگاه همان‌طور که فینیکس (۲۰۱۰) بیان می‌کند این است که تمایل به بازتولید ایده‌ای از هویت قومی دارد که «ایستا، منسجم و غالباً واحد» است. هال^۱ (۲۰۱۷) بیان می‌کند که هویت‌یابی، هرگز کامل نیست بلکه فرآیندی است که همیشه در جریان است. کوته (۱۹۹۶) از سه جنبه به مسئله هویت پرداخته است که شامل: ساختارهای اجتماعی، نوع تعامل این ساختارها و انواع هویت غالب در آنهاست. در جوامع امروزی، مذاکره درباره هویت تعیین‌کننده است. تا آنجا که ادغام هویت را می‌توان به‌عنوان ادغام افرادی که قادر به مذاکره درباره هویت شخصی خود بدون درگیری با اعضای جریان اصلی در جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنند، تعریف کرد. در مورد مهاجران نسل دوم، بدون شک این امر منجر به نوعی چالش هویتی می‌شود که در جامعه ما وجود دارد. این بحث را بررسی مذاکرات هویتی که توسط نسل دوم انجام می‌شود، درحالی‌که بخشی از جامعه می‌شوند، تقویت می‌کند، زیرا این هویتها عمدتاً (جهت‌یافته) خواهند بود.

مدل رشد شناختی ادغام هویت اجتماعی^۲ یک مدل پویا است و فرآیندی را که طی آن هویت‌های اجتماعی در خودپنداره^۳ ادغام می‌شوند را مفهوم‌سازی می‌کند. این مدل در نظر می‌گیرد که هویت‌های چندگانه زمانی در خودپنداره ادغام می‌شوند که بتوانند به‌طور هم‌زمان و به همان اندازه برای فرد مهم باشند (روکاس و پروور، ۲۰۰۲؛ آمیوت و همکاران، ۲۰۰۷). فردی با ساختار یکپارچه خود به‌طور مساوی به هر یک از گروه‌های که به آن تعلق دارد، هویت می‌دهد و درعین‌حال هر یک از آنها را در خودپنداره جهانی خود متمایز می‌کند (دوناهو و همکاران، ۱۹۹۳؛ رافائلی مور و استاینبرگ، ۲۰۰۰).

1. Hall

2. The cognitive-development model of social identity integration

3. self-concept

مدل ادغام شکل‌گیری هویت (دواکس و مارتین، ۲۰۰۳) بیان می‌کند که شبکه‌های اجتماعی نقش مهمی در شکل‌گیری هویت دارند. هویت اجتماعی یک فرد از طریق مشارکت در یک شبکه اجتماعی تقویت می‌شود، به‌ویژه زمانی که اعضای شبکه آن شخص را درک کنند و بپذیرند (دوکس و مارتین، ۲۰۰۳؛ مک‌فارلند و چالس، ۲۰۰۵). داشتن تماس مثبت و دوستان بیشتر متعلق به گروه اکثریت قومی با همذات‌پنداری بالاتر با جامعه پذیرنده مرتبط است (فرولیچ و همکاران، ۲۰۲۰؛ مارتینی و همکاران، ۲۰۱۷، مارتینوویچ و ورکویتن، ۲۰۱۲؛ شولز و لزنسکی، ۲۰۱۶). مدل رد-هویت (برانسکوم، اشمیت و هاروی، ۱۹۹۹؛ اشمیت و برانسکوم، ۲۰۰۲) بیان می‌کند که تبعیض و تجربیات منفی با اعضای جامعه پذیرنده، منجر به کاهش هویت ملی و افزایش هویت قومی می‌شود. مخصوصاً برای مهاجرانی که به‌طور مشهودی از اعضای جامعه پذیرنده متمایز هستند، مرزهای گروهی را می‌توان غیرقابل نفوذ تلقی کرد و بنابراین آنها تنها می‌توانند با افزایش همذات‌پنداری با گروه قومی خود از هویت اجتماعی مثبت خود محافظت کنند (تاجفل و ترنر، ۱۹۷۹).

بدین ترتیب، بر اساس مرور نظریات مذکور می‌توان گفت که هویت مهاجران در بافتار اجتماعی شکل می‌گیرد و ترکیبی از تعاملات در سطوح خرد، میانی و کلان نقش دارند. شبکه‌های اجتماعی و ارتباط مثبت با جامعه میزبان باعث می‌شود مهاجران احساس تعلق بیشتر و همذات‌پنداری با جامعه میزبان داشته باشند و اگر تبعیض را درک کنند مرزهای قومی و گروهی به وجود می‌آید که باعث افزایش همذات‌پنداری با گروه‌های قومی خود می‌شود.

روش

رویکرد کیفی مناسب‌ترین روش برای ارزیابی تجربیات و احساسات در رابطه با پیوندهای اجتماعی، ادراکات و هویتها است. این رویکرد روش‌شناختی ابزار تحلیل مفیدی

برای درک ابعاد در سطح خرد فرایند ناهمگون و پیچیده ادغام هویتی است و ارائه پاسخهای دقیق بر اساس دیدگاهها و برداشتهای مهاجران را ممکن می‌کند. در این تحقیق از روش داده‌بنیاد و از نوع برساخت‌گرا استفاده شده است که بنای این روش بر واقعیت‌های چندگانه است.

برای گردآوری داده‌های پژوهش، مصاحبه‌های نیمه‌ساختار یافته با ۴۵ مهاجر نسل اول و دوم در شهرهای تهران و یزد انجام شد. بر اساس داده‌های سرشماری ۱۳۹۵ بیشترین نسبت مهاجران افغانستانی (۳۲ درصد) در شهر تهران ساکن هستند و خیلی از مهاجران که کارت آمایش از استانهای دیگر (شیراز، اصفهان، مشهد و ...) دارند، به تهران مهاجرت کرده‌اند. یزد هم بر اساس داده‌های سرشماریهای ۸۵، ۹۰ و ۹۵ روند افزایشی را در پذیرش تعداد مهاجران افغانستانی داشته است^۱ (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). مصاحبه‌ها از تیر ۱۴۰۰ تا اواخر فروردین ۱۴۰۱ صورت گرفت. مشارکت‌کنندگان از طریق ارتباط با افراد معتمد در بین مهاجران و معرفی کردن آنها از طریق این افراد و مراجعه به اداره اتباع به صورت نمونه‌گیری هدفمند گلوله برفی انتخاب شده‌اند. با رعایت اصل حداکثر تنوع، تلاش شد تا تنوعی از افراد در نمونه باشند. به این جهت، دامنه سنی مصاحبه‌شوندگان از سنین ۱۸ تا ۶۵ سال، در وضعیت‌های مختلف اقامتی (دارای کارت آمایش، پاسپورت و داشتن شناسنامه ایرانی به واسطه ازدواج و افراد بدون کارت اقامتی (به عبارتی غیرقانونی) و با مدنظر قرار دادن جنسیت، قومیت و وضعیت نسلی آنها، در تحقیق مشارکت داشتند. در تهران بیشتر مهاجران در مناطق ۲۰ و ۱۵ متمرکز هستند (که به ترتیب ۲۰ درصد و ۱۵ درصد از مهاجران در این دو منطقه ساکن هستند). در شهر یزد بیشترین تمرکز مهاجران در مناطق امام‌شهر، بلوار جمهوری، اکرم‌آباد، آزادشهر و در شهرکی به اسم افغان‌آباد است.

۱- براساس داده‌های سرشماری تعداد مهاجران خارجی وارد شده به استان یزد در سال ۱۳۸۵، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ به ترتیب ۴۲۶، ۵۱۰ و ۵۱۰ نفر بوده است. توزیع جغرافیای مهاجران افغانستانی براساس سرشماری ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که ۸۱ درصد از مهاجران افغانستانی به ترتیب در استان تهران، خراسان رضوی، اصفهان، فارس، کرمان و یزد ساکن هستند.

مصاحبه‌ها در کافه‌ها، مکانهای عمومی (مانند مدرسه، پارک و غیره) انجام شد. بعضی از مصاحبه‌ها نیز به صورت ترکیبی انجام شد. برخی از مصاحبه‌ها که نیاز به تکمیل اطلاعات و یا مراجعه مجدد بود، در مواردی به صورت غیرحضوری و به کمک شبکه‌های اجتماعی انجام شد. برای ارزیابی و اعتباریابی مقوله‌ها از ملاک لینکون و گویا (۱۹۸۵) استفاده شد ابتدا از تکنیک کنترل توسط اعضا استفاده شد، بدین صورت که بعد از تحلیل یافته‌ها مفاهیم و مقوله‌ها، از تعداد از مشارکت‌کنندگان خواسته شد تا ارزیابی خود را در مورد صحت یافته‌ها بیان کنند. در این مرحله، با ۱۰ نفر از مشارکت‌کنندگان مصاحبه مجدد برای ارزیابی مقوله‌ها صورت گرفت. علاوه بر این از تکنیک کنترل همتایان نیز استفاده شد. برای این منظور، کدها و مقوله‌های برساخته در طول تحلیل داده‌ها، به‌طور مرتب با اعضای تیم تحقیق چک و کنترل می‌شد و در صورت نیاز ویرایش و بازنگری می‌شد تا مقوله‌ها مبتنی بر متن مصاحبه و داده‌های گردآوری شده باشد.

در مراحل گردآوری، تحلیل و ارائه گزارش تحقیق، سه اصل اخلاقی آگاهی، رضایت و رازداری مدنظر بوده است. قبل از انجام هر مصاحبه اهداف و ماهیت مطالعه به اطلاع مشارکت‌کنندگان رسید و آنها در مورد تحقیق آگاه شدند. علاوه بر این از رضایت افراد برای شرکت در مطالعه اطمینان به دست آمد. در گردآوری داده‌ها، اصول محرمانگی، حفظ حریم خصوصی، مناعت طبع و حرمت شرکت‌کنندگان رعایت شد.

در این تحقیق از استراتژی تحلیل داده‌بنیاد بهره گرفته شد. براین اساس، پژوهش تمامی توجه خود را بر تفسیر داده‌ها متمرکز کرد و به جای استفاده از روش خطی، روش دورانی (رفت‌وبرگشت مداوم بین جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها) را به کار گرفت و به دنبال کشف تمهای مشترک یا متناقض بود. این پژوهش بر درک بافت و زمان تأکید داشت، به دیدگاههای پاسخ‌دهندگان وفادار ماند و جهت‌گیری استقرایی داشت. برای مدیریت داده‌ها و تسهیل در تحلیل، از نرم‌افزار مکس کیودا استفاده شد.

یافته‌ها

داده‌ها با استفاده از کدگذاری داده‌بنیاد مورد تحلیل قرار گرفت. در این فرایند سه نوع کدگذاری اولیه، متمرکز و نظری دنبال شد. در کدگذاری اولیه، متن مصاحبه‌ها بعد از پیاده‌سازی به صورت سطر به سطر کدگذاری شد و مفاهیم اولیه در این مرحله شکل گرفت. در ادامه مفاهیم و کدهای اولیه مشابه، در قالب مقوله‌های اصلی تلفیق شد. در کدگذاری متمرکز مهم‌ترین مقوله‌ها انتخاب و ربط بین مقوله‌ها و ابعاد آن مشخص شد. نهایتاً در کدگذاری نظری ربط بین مقوله‌های اصلی و مهم در قالب مدل مفهومی و مقوله مرکزی تحقیق بر ساخته شد. در نهایت ۸ مقوله اصلی از تحلیل داده‌ها کشف شد که عبارت است از ترس از ابراز هویت، هویت‌یابی ایرانی، پنهان‌سازی هویت، بحران هویتی، قیاس با همسالان ایرانی، جوان افغانستانی و قیاس با همسالان افغانستانی است. در آخر مقوله هسته «برزخ هویتی» کشف شد که ۷ مقوله دیگر را تحت پوشش خود قرار می‌دهد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول (۱) مفاهیم و مقوله‌های مربوط به برزخ هویتی

مفاهیم	مقوله اصلی	
بندری معرفی کردن، فرزندانم خود را ایرانی معرفی می‌کنند، بچه‌ها در محیط بازی ایرانی معرفی کردن، به خاطر پذیرش دوستان ایرانی معرفی کردن، ترس از واکنش افغانی، به خاطر تحقیر نشدن، مخفی کردن هویت از ترس، احساس خطر از هویت خود، انجام شدن کار، به خاطر نداشتن مدرک	ترس از ابراز هویت	نسل اول و دوم
دنبال شناسنامه ایرانی، دنبال شناسنامه ایرانی برای نرفتن، دنبال شناسنامه ایرانی برای از نو شروع نکردن، به صورت غیرقانونی شناسنامه در آوردن، از کارت ملی دوستان استفاده کردن در سرکار خود را ایرانی معرفی کردن، هزینه زیاد کردن برای در آوردن شناسنامه ایرانی	هویت‌یابی ایرانی	
خیلی جاها خودم را ایرانی معرفی کردم. اگر بدانند افغانی هستی اهمیت نمی‌دهند. اگر بدانند افغانی هستی کارت را انجام نمی‌دهند. شاید کار انجام شود. ناراحت شدن از مخفی کردن هویت، احساس غرور نکردن برای مخفی کردن هویت.	پنهان‌سازی هویت	
نه این‌وری‌ام نه اون‌وری، به هر دو شبیه می‌بینم، یک جوان مهاجر، جامعه مهاجر، تضاد در ملیت، بچه ایرانی یا افغانستان، کجای‌ی بودن، از این بی‌کشوری در بیام. تعریف ملیت، جایی که متولد شدم. نه اینجا قبول داره نه اونجا. یک جوان پلا تکلیف ایرانی گگ، اگر جامعه یادآوری نکنند ایرانی‌ام، ماندن در جواب کجای بودن برای فرزندان.	بحران هویتی	نسل دوم
با ایرانی صد درصد مقایسه می‌کنم، مقایسه می‌کنم برای گرفتن گواهینامه، رفتن به دانشگاه، برای سرمایه‌گذاری کردن، با ایرانی قطعاً مقایسه می‌کنم چون بیشترین ارتباط را با ایرانی دارم، مقایسه کردن برای تفریحاتی که دارند، مقایسه کردن برای سفرهای که می‌توانند بروند.	قیاس با همسالان ایرانی	
با افغانی مقایسه می‌کنم چون شناخت زیادی ندارم، با قوم و خویشهای خودم که مایه دارند مقایسه می‌کنم، با افغانستان مقایسه می‌کنم بهترم اما با ایران مقایسه می‌کنم ضعیف‌ترم، با فامیلهای خود مقایسه کردن.	قیاس با همسالان افغانستانی	نسل اول
یک افغانستانی می‌بینم چون هر جای میرم به چشم یک افغانی می‌بیند، هنوز مانده است که ایرانی باشم، مانند یک ایرانی با ما رفتار نمی‌شود.	احساس تعلق به هویت قومی	

۱- ترس از ابراز هویت

اکثر مشارکت‌کنندگان در تحقیق تجربه‌ای از ترس واکنش مردم برای فهمیدن هویت خود به‌عنوان افغانی بودن را داشتند و این نگرانی را داشتند که زمانی که متوجه شوند، چه واکنشی به هویت قومی آنها خواهند داشت؟ این نگرانی و ترس در هر دو نسل اول و دوم مهاجران مشاهده می‌شود. با وجود این‌که، مهاجران نسل دوم در ایران متولد و بزرگ شده‌اند زمانی که مهاجر احساس ناامنی و خطر کند، هویت خود را به‌عنوان یک افغانستانی معرفی نمی‌کند.

من تو تهران می‌خواستم خونه بگیرم، یک خانمی که در سریال لیسانس‌ها بازی کرده با هم داشتیم یک پروژه مشترک کار می‌کردیم. با هم دنبال خونه می‌گشتیم تو هر بنگاهی که می‌رفتیم این خانوم رو می‌شناختن و سلام و علیک داشتن من این خونه رو گرفتم تو تهران. دو سال پیش اوادم قرارداد ببندم خوب از روی کارت ملی قرارداد می‌بندند پاسپورتم رو که گذاشتم اونجا یارو شکه شد. صاحب‌خونه ما یک فرهنگی بود یک خانم فرهنگی بود. این ترس است که اگر من اینجا خونه بگیرم و بفهمند افغانستانی هستند یا افغانی هستم چه واکنشهایی دارند (مرد، نسل دوم، ۳۷ ساله، متأهل، فیلمساز)

دوستم بهم گفت خودت رو بندری معرفی کن چون قیافه‌ام سبزه بود. بعضی جاهایی که یه کم احساس خطر و ترس می‌کردم خودم را بندری معرفی می‌کردم (مرد، نسل اول ۵۰ ساله، متأهل، معلم)

این تغییر هویت، ناشی از فقدان شناخت و پذیرش فرهنگ جامعه میزبان است. این نگرش قالبی نسبت به مهاجران افغانستانی در فرهنگ جامعه میزبان منجر به احساس دور شدن از جامعه شده است که غیرایرانی بودن طبیعی نیست و زمانی که مهاجر، تجربه منفی

در ارتباط با اعضای جامعه اکثریت داشته باشد، موجب می‌شود که همذات‌پنداری کم‌تری با گروه اکثریت جامعه یا هویت ملی (ایرانی) داشته باشد. ارتباط مثبت با اعضای جامعه میزبان یکی از تعیین‌کننده‌های مهم همذات‌پنداری با هویت ملی (ایرانی) و احساس تعلق به هر دو گروه یا هویت دوگانه (ایرانی-افغانستانی) می‌شود.

۲- هویت‌یابی ایرانی

با توجه به اینکه برای مهاجران موانع و محدودیتهای قانونی وجود دارد که نمی‌توانند از فرصتهای اقتصادی و آموزشی استفاده کنند، با استفاده از راهکارهای دیگری به دنبال این هستند که هویت ایرانی یا شناسنامه ایرانی را داشته باشند که به این اهداف برسند. تلاش برای داشتن شناسنامه ایرانی (تابعیت ایرانی) برای هر دو نسل وجود دارد. همچنین برای مهاجرانی که هم کارت آمایش دارند و به‌صورت قانونی در ایران زندگی می‌کنند دنبال شناسنامه ایرانی و یا به عبارتی دنبال تغییر هویت هستند.

من ۱۲ سال پیش ازدواج کردم. آرایشگری می‌کردم. با شرایط ایرانی می‌رفتم. با شناسنامه ایرانی می‌رفتم. کد ملی دوستم را می‌بردم. نمی‌گفتم که افغانی هستم. فقط یکی می‌دونست که افغانی هستم. اگر می‌گفتم افغانی هستیم، باید کلی سفته بزاریم و خیلی شرایط سخت می‌گرفتن. چون افغان هستی بهت اعتماد ندارند. ... یکی از دوستهای دختر خواهرم کپی کارت ملی‌اش را داده. هر جا که میریم، میگه کد ملی بده. دکتر که میریم میگه باید کد ملی بدین (زن، متأهل، خانه‌دار، نسل دوم، ۳۶ ساله).

خیلی از قوم و خویشها رفتن دنبالش شناسنامه ایرانی بگیرن و داشته باشند. من خودم از روز اول دنبال هیچ کاری نرفتم. قوم و خویشها رفتن پول دادن و هیچ

کاری هم نکردن پولها رفت من خودم نرفتم (مرد، متأهل، بیکار، نسل اول، ۵۷ ساله).

زمانی که مواع قانونی و تابعیتی وجود دارد، این مواع باعث می شود همه فرصتهای اقتصادی و آموزشی به سهولت و بدون دردسر در دسترس مهاجران نباشد. از این رو، برای به دست آوردن برخی از فرصتها، به ناگزیر باید هویت ایرانی داشته باشند. این شرایط موجب می شود مهاجر تبعیض را احساس و تجربه کند. این تجربه به نوبه خود باعث می شود مهاجر احساس فاصله با جامعه میزبان را داشته باشد و خود را به عنوان یک دیگری در جامعه ببیند و حس تعلق بیشتری به هویت قومی نسبت به هویت ملی مقصد داشته باشند و در نهایت باعث جداسازی هویت در جامعه می شود.

۳- پنهان سازی هویت

بر اساس روایت مهاجران، زمانی که مهاجران کارت آمایش ندارند و به صورت غیرقانونی زندگی می کنند هویت خود را پنهان می کنند، چون این ترس را دارند که اگر دستگیر شوند به افغانستان برگردانده می شوند. یا اینکه چون مهاجران از حمایت قانونی برخوردار نیستند هویت خود را مخفی می کنند، باین حال بیان می کنند که زمانی که هویت خود را مخفی می کنیم، احساس خوبی نداریم و ناراحت هستیم که باید هویت خود را عوض کنیم.

خیلی جاها اتفاق افتاده خودم رو ایرانی معرفی کردم چون خیلی جاها اهمیت نمیدن الان اگه بگی افغانی هستم دیگه اون کاری که بگی دیگه انجام نمیدن. مثلاً کار اینجا شدنی نیست. وقتی که کوچک بودم می گفتن افغانیا و بچه ها با ما بازی نمی کردند، می گفتن افغانی، باعث می شد ما به این فکر کنیم چرا به ما میگن افغانی؟ ما را فحش می دادند. تو خیابان بازی می کردیم، بیشترشون با ما بازی نمی کردن (زن، متأهل، تمیزکار، نسل دوم، ۲۶ ساله).

خودم گذرنامه دارم ولی همسرم هیچ کارتی ندارد. دو تا دخترم حالا هیچ کارت هویتی ندارند و با اسم یکی دیگه از فامیلهام در مدارس ثبت‌نام کردم. هرجایی که میرم باید دروغ بگم و خیلی عذاب وجدان دارم که هرجایی که میرم باید دروغ بگم برای نداشتن کارت هویتی بچه‌هام (زن، متأهل، خانه‌دار، نسل دوم، ۳۳ ساله).

تغییر دادن هویت و احساس ناراحتی از آن باعث می‌شود روی عزت‌نفس و سلامت روان افراد تأثیر بگذارد. حال آن‌که اگر مهاجر سلامت روان داشته باشد، باعث می‌شود تضادهای بیرونی و درونی بین هویتها کاهش یابد. در نتیجه انسجام هویتی فرد افزایش می‌یابد. از طرفی، اگر ادغام هویتی در جامعه میزبان شکل بگیرد، همذات‌پنداری قوی با هویت قومی و هویت ملی خواهد یافت که روی سلامت مهاجران تأثیرگذار خواهد بود. برای مثال، کارهای تحقیقاتی در ارتباط با هویت و بهداشت ذهنی مهاجران در بریتانیا، اسپانیا و کانادا نشان داده است که مؤلفه‌های قومی ارتباط مثبتی با سلامت روان مهاجران دارد و سطح بالایی از ادغام هویتی دوفرهنگی مرتبط با بهداشت ذهنی مهاجران است (کیودر و همکاران ۲۰۲۱؛ اولو و همکاران ۲۰۱۹، اسکارت و همکاران ۲۰۱۵).

۴- بحران هویتی

بحران هویتی در میان مهاجران نسل دوم وجود دارد. منظور از مقوله بحران هویتی این است که مهاجر نسل دوم سردرگم است از اینکه ایرانی است یا افغانستانی؟ و خود را نه شبیه به یک جوان ایرانی کامل می‌بیند و نه یک جوان افغانستانی. مهاجران نسل دوم در اینجا متولد شده‌اند، رشد کرده‌اند و جامعه‌پذیری و آموزش آنها در ایران شکل گرفته است. بر اساس روایت مشارکت‌کنندگان، برخی از آنان خود را یک جوان بلا تکلیف یا مابین می‌بینند. یا اینکه خود را ایرانی می‌دانند تا با تبعیضها در جامعه روبرو نشوند. چنین احساس بحرانی

در هویت، نشان‌دهنده آن است که جامعه میزبان هنجارها و ارزشهای ادغام هویتی را برای مهاجران ندارد و این که موانع قانونی و تابعیتی برای مهاجران نسل دوم برای شهروند شدن وجود دارد.

من نمی‌دونم یک جوان افغانستانی به چه صورتی است و همسنگهای خودم رو تو ایران هم نمی‌دونم که مثلاً یک جوان ایرانی چه کارهای میکنن. همین‌طور، مثلاً شما از عمق زندگی یک مهاجر افغانستانی نمی‌دونی چه جوریه؟ به چیز سطحی میدونی و من هم از عمق زندگی یک جوان ایرانی چیز سطحی میدونم. عمق خوشگذرونیهای اونها رو نمی‌دونم چه چیزهاییه؟ من نه اینوری هستم نه اونوری هستم چیزی مابین هستم. جامعه مهاجر یا یک جوان مهاجر هستم (زن، مجرد، بایگانی مدرسه نسل دوم ۲۱ ساله)

تا زمانی که جامعه به من یادآوری نکند خودم را ایرانی می‌دانم حتی زمانی که بخوام فیلمها را به جشنواره بفرستم به عنوان یک ایرانی می‌فرستم (مرد، متأهل، فیلمساز، ۳۶ ساله، نسل دوم)

بنابراین، در بین مهاجران نسل دوم انتقال هویتی صورت نگرفته تا نسبت به مهاجران نسل اول تمایل به همذات‌پنداری بیشتر با هویت ملی داشته باشند. این نسل بیشتر با یک بحران هویتی یا یک هویت تعریف نشده روبرو هستند. از مهاجر نسل دوم این انتظار می‌رود چون در اینجا به دنیا آمده‌اند و بخشی از اینجا شده‌اند، همذات‌پنداری بیشتری با هویت ملی (ایرانی) داشته باشند و هویتی پیوندی و دوگانه داشته باشند؛ یعنی هم هویت قومی و هم هویت ملی را نگه دارند. جامعه ایران هنجارهای ادغام هویتی را برای مهاجران ندارد که این می‌تواند به عنوان تهدیدی برای هویت قومی مهاجران باشد. تهدید درک شده به نوبه خود می‌تواند نیاز به احراز هویت تهدید شده آنها را ایجاد کند. در نتیجه، انسجام هویتی مهاجران کاهش می‌یابد.

۵- قیاس با همسالان ایرانی (نسل دوم)

مهاجران نسل دوم که در ایران بزرگ شده‌اند و جامعه‌پذیری و آموزش آنها در جامعه مقصد صورت گرفته است خود را با افراد بومی یا ایرانی مقایسه می‌کنند. این نوع مقایسه‌های اجتماعی، احساس رقابت را در افراد به وجود می‌آورد. اکثر مهاجران نسل دوم در مصاحبه‌ها بیان کردند که خود را با مردم بومی مقایسه می‌کنند چون بیشترین ارتباط و تعامل را با آنها دارند. قاعدتاً باید همذات‌پنداری بیشتری با هویت ملی (ایرانی) را داشته باشند اما چون با محدودیتها و موانعی در برابر خواسته خود روبرو هستند و جامعه آنها را به‌عنوان دیگری می‌شناسد، خود را بیشتر یک جوان مهاجر، یا یک جوان بلاتکلیف یا یک چیز مابین معرفی می‌کنند تا اینکه خود را یک جوانی ایرانی-افغانستانی ببینند.

قطع به یقین خودم را با جوانان ایرانی مقایسه می‌کنم. برای اینکه من در طول روز بلند می‌شوم و یک روزی رو شب می‌کنم. اگر به‌طور مثال با ۱۰۰ نفر برخورد داشته باشم ۹۰ درصد از دوستان من ایرانی هستند و معاشرت‌مون با ایرانیها بیشتره. آدم با بالاتر از خودش رقابت میکنه نه پایین تر از خودش (مرد، متأهل، نسل دوم ۳۷ ساله)

من تو ایران بزرگ شدم و قاعدتاً با هم سن و سالهای خودم در ایران مقایسه می‌کنم. معمولاً در جایی که بزرگ میشی خود را با افراد اون‌جا مقایسه می‌کنی. من خودم رو با اروپایی مقایسه نمی‌کنم. اگر در افغانستان بودم و در اون‌جا بودم، با افراد اون‌جا مقایسه می‌کردم. ولی چون در ایران بزرگ شدم و با شرایط اینجا بزرگ شدم، خودم را با ایرانیها مقایسه می‌کنم. چه جور زندگی می‌کنند؟ چه خواسته‌ای دارند؟ چه مشکلاتی دارند؟ خودم را با افراد اینجا مقایسه می‌کنم (مرد، متأهل، خیاط، نسل دوم، ۳۷ ساله)

این مقایسه اجتماعی باعث می‌شود که مهاجران نه همذات‌پنداری کامل با جامعه مبدأ و نه همذات‌پنداری قوی با جامعه میزبان داشته باشند. از این جهت، احساس تعلق قوی را به هیچ‌کدام نشان نمی‌دهند. مهاجران نسل دوم وقتی که خود را با افراد جامعه اکثریت مقایسه می‌کند باید همذات‌پنداری بیشتری با هویت جامعه میزبان را داشته باشد که این اتفاق در تعداد کمی از مهاجران افغانستانی در ایران افتاده است. هویت ملی مهاجران پیامدهای مثبتی برای تحصیل، مشارکت در بازار کار و احساس ادغام در جامعه پذیرنده دارد.

۶- قیاس با همسالان افغانستان (نسل اول)

مهاجران نسل اول خود را با همسالان خود در افغانستان مقایسه می‌کنند. دلیل این امر می‌تواند این باشد که جامعه‌پذیری آنها در کشور مقصد شکل نگرفته و در ایران بزرگ نشده‌اند و احساس تعلق را به جامعه مبدأ خود دارند. در نتیجه، مقایسه با جامعه مبدأ صورت می‌گیرد و تمایل به حفظ هویت قومی خود دارند. همچنین می‌توان گفت چون مهاجر نسل اول برای زندگی بهتر نسبت به مبدأ مهاجرت می‌کنند و بنابراین مقایسه را با جامعه مبدأ انجام می‌دهد. بعضی از مهاجران نسل اول با اقامت طولانی مدت هنوز خود را با افراد جامعه اکثریت مقایسه نمی‌کنند.

خودم را با هم سن و سالهای افغانستانی مقایسه می‌کنم. چون اگر با هم سن و سالهای خودم در ایران مقایسه کنم زود ناامید میشم. چون سیستم خانوادگی با ما فرق میکنه. چون پشتوانه مالی و خانوادگی قوی دارند. اگر با اینها مقایسه کنم ممکنه تا به جایی بتونم. از به جایی دیگه خودخوری کنم و ناامید می‌شم. مثلاً با یکی از دوستانم رقابت می‌کردم. رقابت که نه مثلاً می‌گفتم پسر فلانی هم‌سن من با هم شروع کردیم. باید من هم مثل اون باشم. بعد دیدم اینا پشتوانه مالی قوی‌تری دارند، از ما زرنک‌تر هستند. من هر کاری کنم همیشه ما محدودیت داریم (مرد، متأهل، چوبکار، نسل اول، ۳۰ ساله)

خودم را با هم‌سن‌های خودم در افغانستان مقایسه می‌کنم. واسه این که شرایط من فرق می‌کنه چون اون‌ها خیلی مایه‌دار هستند. من هم دوست دارم من هم مثل فامیل‌هام جلو برم. یه سری از فامیل‌هام هستند که مایه‌دار هستند، سرمایه‌دار هستند. زمین دارن، گاوداری دارن، کشاورزی دارن و مغازه دارن. من هم دوست دارم مثل اون‌ها باشم و مسافرت نیام دیگه (مرد، متأهل، فضای سبز، نسل اول، ۲۴ ساله)

با مقایسه کردن مهاجران با افراد دیگر می‌توان این را درک کرد که با چه گروه‌هایی هم‌ذات‌پنداری می‌کنند و به چه گروهی بیشتر احساس تعلق می‌کنند؟ بنابراین مهاجران نسل اول تمایل به هم‌ذات‌پنداری با هویت قومی خود دارند.

۷- احساس تعلق به هویت قومی

مهاجران نسل اول حس ایرانی بودن را ندارند. روایت پاسخ‌دهندگان دلایل این امر را این بیان می‌کنند که هنوز نگاه افغانستانی به ما می‌شود و جامعه میزبان آنها را به‌عنوان افغانی می‌بیند؛ بنابراین خود را ایرانی متصور نمی‌کنند و زمانی که مهاجران تبعیض را درک و تجربه کنند، باعث می‌شود هویت جداسازی شده یا حاشیه‌ای داشته باشند. البته تفاوتی که در اینجا با نسل دوم وجود دارد این است که نسل دوم خود را به‌عنوان افغانستانی نمی‌بیند. با وجود تبعیضی که برای هر دو نسل وجود دارد دلایل این امر برای این است که مهاجر نسل دوم اینجا دوران جامعه‌پذیری و آموزش دیده است.

من احساس می‌کنم افغانستانی هستم. هنوز به اونجا نرسیدم چون به جاهایی که میرم مراجعه می‌کنم، خیلی هنوز نگاه افغانستانی به من میشه، خیلی زیاد. اگر به جایی که وارد میشم، همون جوریه که با یک ایرانی رفتار میشه با من هم رفتار بشه، اون حس ایرانی بودن به من میاد. (مرد، نسل اول، ۳۰ ساله)

۸- برزخ هویتی

با مرور، ترکیب و پالایش مقوله‌های اصلی می‌توان «برزخ هویتی» را به‌عنوان مقوله نهایی و مفهوم یکپارچه‌کننده مقوله‌های برساخته این پژوهش در نظر گرفت. بدین معنی که مهاجران با توجه به این که مهاجران نسل دوم هویت تعریف‌نشده یا سرگردان از اینکه ایرانی یا افغانستانی هستند و اینکه هر دو نسل مهاجر نسل اول و دوم در معرفی کردن خود در مکانهای عمومی به‌عنوان مهاجر افغانستانی تردید دارند. تردید و نگرانی مهاجران از ابراز هویت قومی خود و تلاش برای گرفتن شناسنامه‌ای ایرانی و تابعیت ایرانی آنها را در یک برزخ هویتی قرار داده است.

ادغام هویتی زمانی اتفاق می‌افتد که مهاجر همذات‌پنداری قوی با هویت ملی جامعه میزبان و با گروه قومی خودش دارد در این موارد مهاجر یک هویت پیوندی (ایرانی-افغانستانی) دارد که نشان‌دهنده پیوندهای هم‌زمان او با کشور مبدأ و با جامعه میزبان است. این امر، بستگی به این دارد که جامعه میزبان آنها را بپذیرد و یا درجاتی از تفاوتها را در نظر بگیرد. یک مهاجر زمانی هویت جذب‌شده دارد که همذات‌پنداری با قومیت خود ضعیف است. همذات‌پنداری با جامعه میزبان قوی است، به عبارتی تمایل بیشتر و قوی‌تر به هویت ملی (ایرانی) دارد با جذب قوی قومیت در بین مهاجران ناپدید می‌شود. گوردن^۱ این وضعیت را «هماندی هویتی»^۲ یا «هویت بدون خط»^۳ می‌نامد.

نقطه مقابل این موقعیت زمانی است که مهاجر همذات‌پنداری قوی با هویت قومی خود دارد. زمانی که مهاجر همذات‌پنداری ضعیفی با جامعه میزبان داشته باشد، هویت حاشیه‌ای و به عبارتی هویت واکنش‌گرا دارد، یک هویت جداسازی شده‌ای را برای خود ترسیم و انتخاب می‌کند. اینکه مهاجر هویت جذب یا جدایی را انتخاب کند، به ارزش قومیت

1. Gordon
2. identificational assimilation
3. unhyphenated identities

(درون‌گروهی) خود در مقابل ارزش ایجاد روابط اجتماعی با جامعه میزبان بستگی دارد. هویت قومی قوی می‌تواند برخی از گروهها را به جدایی از خود (مثلاً گروههای قومی) ترغیب کند تا از ارتباط ناخواسته با فرهنگ میزبان و پیامدهای آن برای اجتماعی شدن اعضای گروه جوان‌تر اجتناب کنند. فقدان فرصتهای اقتصادی یا پذیرش اجتماعی در جامعه میزبان می‌تواند انگیزه‌ای برای جدایی باشد و همچنین می‌تواند منجر به مهاجرت دوباره به مقصد دیگری شود.

جدول (۲) مدل مفهومی همذات‌پنداری مهاجران با گروهها

همذات‌پنداری با هویت قومی		
همذات‌پنداری با جامعه میزبان	قوی	ضعیف
قوی	ادغام هویتی هویت پیوندی یا دوگانه	هویت جذب‌شده هویت ملی (ایرانی)
ضعیف	هویت جداسازی هویت قومی	هویت حاشیه‌ای هویت واکنش‌گرا

بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از روایت شرکت‌کنندگان در تحقیق، اگر هویت اجتماعی مهاجران افغانستانی را در چارچوب مدل بالا قرار دهیم، مهاجر نسل اول همذات‌پنداری بیشتر با هویت ملی مبدأ یا هویت قومی خود دارند و مهاجران نسل دوم مواجه با بحران هویتی یا هویتی واکنش‌گرا دارند. از یک طرف خود را با هم‌سن و سالهای خود در ایران مقایسه می‌کنند، اما خود را شبیه یک جوان ایرانی یا یک فرد ایرانی نمی‌بینند. در واقع، خود را یک جوان مهاجر یا یک جوان بلا تکلیف می‌بینند؛ بنابراین مهاجر نسل دوم با بحران هویتی مواجه است و می‌توان گفت همذات‌پنداری زیادی با هویت ملی (ایرانی) ندارند که این به دلیل محدودیتها و نبود فرصتهای برابر اقتصادی و اجتماعی برای مهاجران است که منجر به این شده است که مرزبندیهای قومی به وجود بیاید و انتقال هویتی در بین مهاجران نسل دوم صورت نگیرد.

بحث

یکی از عوامل مهم در فرایند سازگاری مهاجران هویت است. ادغام هویت را می‌توان به‌عنوان ادغام افرادی که قادر به مذاکره درباره هویت شخصی خود بدون درگیری با اعضای جریان اصلی در جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنند، تعریف کرد. هدف از این تحقیق این بود که ادغام هویتی در بین نسل اول و دوم مهاجران افغانستانی چگونه شکل گرفته است؟ و اینکه چه تأثیری روی فرایند ادغام مهاجران دارد. داده‌ها با استفاده از شناسه‌گذاری نظری در سه سطح (باز، محوری و گزینشی) مورد تحلیل قرار گرفت. در نهایت ۸ مقوله اصلی از تحلیل داده‌ها کشف شد که این مقوله‌ها ادغام هویتی مهاجران افغانستانی را در بین نسل اول و دوم نشان می‌دهد که مقوله‌ها شامل: ترس از ابراز هویت، هویت‌یابی ایرانی، پنهان‌سازی هویت، بحران هویتی، قیاس با همسالان ایرانی، قیاس با همسالان افغانستانی و احساس تعلق به هویت قومی است. در آخر مقوله هسته «برزخ هویتی» کشف شد که ۷ مقوله دیگر را تحت پوشش خود قرار می‌دهد.

همان‌طور که در قسمت یافته‌ها اشاره شد مهاجران در بعضی شرایط و مواقع هویت خود را پنهان و نگرانی و ترسی از بیان هویت قومی خود به افغانستانی بودن داشتند؛ بنابراین هویت قومی و اجتماعی مهاجران از طریق تعامل آنها با اعضای جامعه میزبان شکل می‌گیرد. وقتی این تعاملات مثبت باشد، مهاجران تمایل به جذب یا ادغام دارند. ولی هنگامی که این تعاملات منفی باشد مهاجران احساس می‌کنند به حاشیه رانده شده‌اند. در این شرایط هویت‌های واکنش‌گرا ایجاد می‌شود که با درگیری بین‌گروهی مرتبط است. محیط اجتماعی و فرهنگی ایران خیلی تعامل مثبت و سازنده را بین مهاجران و اجتماع ایجاد نکرده است. این یافته تا حدودی با رویکردهای روان‌شناختی به موضوع هویت هماهنگی دارد که به سلسله‌مراتبی از هویت‌های قومی، شامل ادغام شده، جذب شده و به حاشیه رانده شده قائل‌اند

(راتسین و فونیکس، ۲۰۰۵؛ فینی و همکاران، ۲۰۰۱؛ فینیکس، ۲۰۱۰).

مهاجران ابراز می‌کردند که جامعه میزبان آنها را به‌عنوان یک شهروند نپذیرفته است و هنوز به‌عنوان یک افغانی به آنها نگاه می‌شود. بر اساس تئوری هویت اجتماعی، تبعیض و تجربیات منفی با اعضای جامعه میزبان منجر به کاهش همذات‌پنداری با هویت ملی (ایرانی) می‌شود. تئوری هویت اجتماعی (تاجفل و ترنر، ۱۹۷۹؛ ترنر، هاگ، اوکس، ریچر و وترل، ۱۹۸۷) بیان می‌کند وقتی که مهاجران با دسته‌بندیهای قومی یا ملی همذات‌پنداری می‌کنند، هویت اجتماعی ایجاد می‌شود که مبتنی بر تعلق است و بنابراین مستلزم رفتار متناسب با آن دسته است. ترجیحات فردی، با توجه به این مقولات و هنجارها چارچوب‌بندی می‌شوند. بنابراین درک مهاجران از تبعیض ممکن است هویت قومی آنها را تقویت کند و حتی می‌تواند یک مانع برای سازگاری با هویت ملی شود. این پدیده می‌تواند مرزهای قومی یا گروهی را ایجاد کند. حتی مهاجران نسل سوم و چهارم به‌عنوان یک خارجی در بعضی زمینه‌ها دیده شوند و نسبت به آینده جامعه میزبان بی‌تفاوت خواهند بود.

نتایج تحقیق همچنین نشان داد که برای مهاجران به‌رحال چالشی است که هویت‌های اجتماعی متفاوت خود را به‌گونه‌ای توسعه دهند که به آنها امکان دهد هویت قومی و هویت ملی خود را تأیید کنند- الگویی که بیشترین فایده را برای ادغام آنها دارد- هویت اجتماعی مهاجران یک بعد اساسی از انطباق آنها است. زیرا این هویتها حس تعلق یا بیگانگی آنها را با فرهنگ جریان اصلی منعکس می‌کند. احساس تعلق مهاجران برای حفظ انسجام اجتماعی ضروری است؛ اما مهاجران افغانستانی در ایران با این چالش روبرو هستند.

مهاجران نسل اول تمایل به ترجیح هویت ملی- مبدأ (افغانستانی) دارند. در حالی که مهاجران نسل دوم بیشتر خود را یک جوان مهاجر، بلا تکلیف یا مابین می‌بینند و انتظار بر این است که مهاجر نسل دوم هویت پیوندی یا دوگانه (ایرانی-افغانستانی) داشته باشند، اما چنین هویتی شکل نگرفته است؛ بنابراین فرایند ادغام هویتی یک فرایند بین‌نسلی نبوده است

و انتقال هویتی در بین مهاجران نسل اول و دوم شکل نگرفته است.

هویت ملی مهاجران پیامدهای مثبتی برای تحصیل، مشارکت در بازار کار و احساس ادغام در جامعه پذیرنده دارد. همذات‌پنداری بیشتر با هویت ملی (ایرانی) و هویت دوگانه (ایرانی-افغانستانی) این احساس را به وجود می‌آورد که در جامعه ایران ادغام شده‌اند. برای مثال کارهای تحقیقاتی در اسپانیا، ماری و نروژ که در قسمت پیشینه به آنها اشاره شده است نشان می‌دهد که هویت پیوندی و ملی در بین مهاجران شکل گرفته است و هرچه مهاجران بیشتر هویت ملی و هویت دوگانه (پیوندی) خود را تأیید کنند بیشتر احساس می‌کنند که در جامعه میزبان ادغام شده‌اند (بولند، ۲۰۲۰، لئونول، ۲۰۲۱ و استاکمر و مورنو، ۲۰۲۱)؛ اما بر اساس روایت مصاحبه‌کنندگان در این تحقیق، هویت پیوندی و ملی قوی در بین مهاجران نسل اول و دوم افغانستانی در ایران شکل نگرفته است.

بر اساس رویکرد چندسطحی بارث (۱۹۶۹) شکل‌گیری چنین هویتی، بستگی به تعاملات بین فردی در سطح خرد، فرایندهایی در سطح میانی برای ایجاد جمعها و نهایتاً نقش دولت در سطح کلان دارد.

این یافته‌ها بر فهم ما از اینکه چگونه مهاجران افغانستانی در ایران خودشان را می‌بینند، تعریف یا معرفی می‌کنند و ادغام هویتی مهاجران افغانستانی در ایران چگونه است تأثیر می‌گذارد. همچنین به درک چگونگی ارتباط با اعضای جامعه اکثریت یا گفتمان غالب در جامعه بر شکل‌گیری هویت مهاجران و تأثیرات آن بر هویت فردی مهاجران کمک می‌کند. یافته‌های این تحقیق، نشان داد که مهاجران افغانستانی چگونه خود را در ساختار اجتماعی ایران به واسطه گفتمانهای هویتی غالبی که در جامعه وجود دارد محدود می‌بینند. همچنین نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که سیاست‌گذاران چگونه می‌توانند برای رفع نابرابریها و موانع ساختاری در ایران تصمیم‌گیری کنند. در مجموع بر اساس ملاحظات نظری و نتایج تحقیق پیش‌بینی می‌شود که در ایران (باوجود آنکه بیش از چهار دهه هست که میزبان

مهاجران افغانستانی است، اما) با توجه به اینکه مهاجران با محدودیتهای قانونی و تابعیتی روبرو هستند و سیاستهای مشخصی برای ادغام هویتی وجود ندارد، مهاجران همذات‌پنداری قوی با هویت ملی (ایرانی) نخواهند داشت. چنین خلأی سیاستی، روی روند ادغام و سازگاری مهاجران در جامعه ایران تأثیرگذار خواهد بود و مهاجران نسبت به آینده جامعه ایران بی‌تفاوت خواهند شد، یا اینکه، مهاجرین، در جستجوی رفتن به مقصد دیگری خواهند بود.

تشکر و قدردانی و ملاحظات اخلاقی

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته جمعیت‌شناسی در دانشگاه یزد است که با بهره‌مندی از فرصت مطالعاتی مقطع دکتری در دانشگاه تهران به نگارش درآمده است. به این وسیله از مساعدت دانشکده علوم اجتماعی و گروه جمعیت‌شناسی دانشگاه تهران سپاسگزاری می‌شود. همچنین از حمایت مادی و معنوی مرکز مطالعات راهبردی و آموزش وزارت کشور و معاونت توسعه مدیریت و منابع وزارت کشور برای انجام رساله یادشده قدردانی می‌شود. مطالعه حاضر در چارچوب مصوبه کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه یزد (مورخ ۱۳/۰۴/۱۴۰۱) انجام شده است و دارای کد اخلاق IR.YAZD.REC.1401.025 است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

- Abbasi-Shavazi, M. J., & Sadeghi, R. (2016). Integration of Afghans in Iran: Patterns, Levels and Policy Implications. *Migration Policy and Practice*, 6(3), 22-29.
- Amiot, C. E., De la Sablonniere, R., Terry, D. J., & Smith, J. R. (2007). Integration of Social Identities in the Self: Toward a Cognitive-Developmental Model. *Personality and Social Psychology Review*, 11(4), 364-388. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1088868307304091>
- Aparicio, R., & Tornos, A. (2017). *National Identity and the Integration of the Children of Immigrants*. In C. Bolzman, Bernardi, L., Le Goff, JM. (Ed.), *Situating Children of Migrants across Borders and Origins* (pp. 215-230). Springer, Dordrecht. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/978-94-024-1141-6_11
- Barth, F. (1994). *Enduring and Emerging Issues in the Analysis of Ethnicity*. In G. C. Vermeulen H (Ed.), *The Anthropology of Ethnicity: Beyond "Ethnic Groups and Boundaries"* (pp. 11-32). Amsterdam: Het Spinhuis.
- Barth, F. (1998). *Introduction*. In F. Barth (Ed.), *Ethnic Groups and Boundaries: The Social Organization of Culture Difference*. Prospect Heights, IL: Waveland Press.
- Behtoui, A. (2021). Constructions of Self-Identification: Children of Immigrants in Sweden. *Identities*, 28(3), 341-360. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/1070289X.2019.1658396>
- Berry, J. W. (1990). *Psychology of Acculturation*. In J. Berman (Ed.), *Cross-Cultural Perspectives: Nebraska Symposium on Motivation* (Vol. 1, pp. 201-234). Lincoln: University of Nebraska Press.
- Berry, J. W. (1997). *Immigration, Acculturation, and Adaptation*. *Applied Psychology: An International Review*, 46(1), 5-68. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.1997.tb01087.x>
- Boland, C. (2020). Hybrid Identity and Practices to Negotiate Belonging: Madrid's Muslim Youth of Migrant Origin. *Comparative Migration Studies*, 8(Article 26). <https://doi.org/https://doi.org/10.1186/s40878-020-00185-2>
- Bourhis, R. Y., Moise, L. C., Perreault, S., & Senecal, S. (1997). Towards an Interactive Acculturation Model: A Social Psychological Approach. *International journal of psychology*, 32(6), 369-386. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/0014013974400000>

org/https://doi.org/10.1080/002075997400629

- Branscombe, N. R., Schmitt, M. T., & Harvey, R. D. (1999). Perceiving Pervasive Discrimination among African Americans: Implications for Group Identification and Well-Being. *Journal of personality and social psychology*, 77(1), 135-149. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.1.135>

- Carpentier, J., & de la Sablonnière, R. (2013). Identity Profiles and Well-Being of Multicultural Immigrants: The Case of Canadian Immigrants Living in Quebec. *Frontiers in psychology*, 4(Article 80). <https://doi.org/https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00080>

- Cavdar, D., McKeown, S., & Rose, J. (2021). Mental Health Outcomes of Ethnic Identity and Acculturation among British-Born Children of Immigrants from Turkey. *New Directions for Child and Adolescent Development*(176), 141-161. <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/cad.20402>

- Côté, J. E. (1996). Sociological Perspectives on Identity Formation: The Culture-Identity Link and Identity Capital. *Journal of adolescence*, 19(5), 417-428. <https://doi.org/https://doi.org/10.1006/jado.1996.0040>

- Davis, J. B. (2014). Social Capital and Social Identity: Trust and Conflict. *Economics Faculty Research and Publications*, 406. https://epublications.marquette.edu/econ_fac/406

- Deaux, K., & Martin, D. (2003). Interpersonal Networks and Social Categories: Specifying Levels of Context in Identity Processes. *Social psychology quarterly*, 66(2), 101-117. <https://doi.org/https://doi.org/10.2307/1519842>

- Donahue, E. M., Robins, R. W., Roberts, B. W., & John, O. P. (1993). The Divided Self: Concurrent and Longitudinal Effects of Psychological Adjustment and Social Roles on Self-Concept Differentiation. *Journal of personality and social psychology*, 64(5), 834-846. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/0022-3514.64.5.834>

- Drydakis, N. (2012). Ethnic Identity and Immigrants' Wages in Greece. *International Journal of Intercultural Relations*, 36(3), 389-402. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2011.09.002>

- Eisikovits, R. A. (2014). Second Generation Identities: The Case of Transnational Young Females of Russian Descent in Israel. *Ethnicities*,

- 14(3), 392-411. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1468796813501166>
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and Crisis*. New York: Norton.
 - Fong, E., Verkuyten, M., & Choi, S. Y. (2016). Migration and Identity: Perspectives from Asia, Europe, and North America. *American Behavioral Scientist*, 60(5-6), 559-564. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/0002764216632845>
 - Froehlich, L., Martiny, S. E., & Deaux, K. (2020). A Longitudinal Investigation of the Ethnic and National Identities of Children with Migration Background in Germany. *Social Psychology*, 51(2), 91-105. <https://doi.org/https://doi.org/10.1027/1864-9335/a000403>
 - Hall, S. (2017). *The Fateful Triangle: Race, Ethnicity, Nation*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
 - Hieronymi, O. (2005). Identity, Integration and Assimilation: Factors of Success and Failure of Migration. *Refugee Survey Quarterly*, 24(4), 132-150. <https://doi.org/https://doi.org/10.1093/rsq/hdi095>
 - Kheyri, H., & Rahimi, M. I. (2018). The Identity Difference between the First and Second Generation of Afghan Immigrants to Iran: A Case Study of Hazara Immigrants Resident in Qom in the Year 2017. *Journal of Islam and Social Studies*, 6(2), 131-151. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.22081/jiss.2018.66664>. (in Persian)
 - Kim, Y. Y., Lujan, P., & Dixon, L. D. (1998). "I Can Walk Both Ways" Identity Integration of American Indians in Oklahoma. *Human Communication Research*, 25(2), 252-274. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1998.tb00445.x>
 - Lewin, F. A. (2001). Identity Crisis and Integration: The Divergent Attitudes of Iranian Immigrant Men and Women Towards Integration into Swedish Society. *International Migration*, 39(3), 121-135. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/1468-2435.00159>
 - Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Sage Publication Inc.
 - Marranci, G. (2012). *Studying Muslims of Europe*. In U. Kockel, Nic Craith, M., & Frykman, J. (Ed.), *A Companion to the Anthropology of Europe* (pp. 295-309). Blackwell Publishing Ltd.
 - Martinovic, B., & Verkuyten, M. (2012). Host National and Religious Identification among Turkish Muslims in Western Europe: The Role of In-group Norms, Perceived Discrimination and Value Incompatibility. *Euro-*

- pean Journal of Social Psychology*, 42(7), 893-903. <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/ejsp.1900>
- Martiny, S. E., Froehlich, L., Deaux, K., & Mok, S. Y. (2017). Defining Ethnic, National, and Dual Identities: Structure, Antecedents, and Consequences of Multiple Social Identities of Turkish-Origin High School Students in Germany. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 27(5), 400-410. <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/casp.2318>
 - Martiny, S. E., Froehlich, L., Soltanpanah, J., & Haugen, M. S. (2020). Young Immigrants in Norway: The Role of National and Ethnic Identity in Immigrants' Integration. *Scandinavian Journal of Psychology*, 61(2), 312-324. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/sjop.12594>
 - Maxwell, R. (2006). Muslims, South Asians and the British Mainstream: A National Identity Crisis? *West European Politics*, 29(4), 736-756. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/01402380600842312>
 - Maxwell, R. (2017). Occupations, National Identity, and Immigrant Integration. *Comparative Political Studies*, 50(2), 232-263. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/0010414016655535>
 - McAreavey, R. (2017). Migrant Identities in a New Immigration Destination: Revealing the Limitations of the 'Hard Working' migrant Identity. *Population, Space and Place*, 23(6), e2044. <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/psp.2044>
 - McFarland, D., & Pals, H. (2005). Motives and Contexts of Identity Change: A Case for Network Effects. *Social psychology quarterly*, 68(4), 289-315. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/019027250506800401>
 - Menéndez Alarcón, A. V. (2022). Identity and Belonging: Integration of Descendants of Immigrants in Marseille. *Journal of International Migration and Integration*, 23(2), 847-863. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s12134-021-00877-3>
 - Mirzaei, H. (2014). An Anthropological Study of Linguistic Identity among Afghan Immigrants in Iran. *Journal of Iranian Social Studies*, 8(3), 109-128. <https://doi.org/https://dori.net/dor/20.1001.1.20083653.1393.8.3.6.6>. (in Persian)
 - Olawo, O., Pilkington, B., & Khanlou, N. (2021). Identity-Related Factors Affecting the Mental Health of African Immigrant Youth Living in Canada. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 19(3),

- 701-713. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s11469-019-00177-z>
- Phinney, J. S. (1990). Ethnic Identity in Adolescents and Adults: Review of Research. *Psychological bulletin*, 108(3), 499-514. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/0033-2909.108.3.499>
- Phinney, J. S., Horenczyk, G., Liebkind, K., & Vedder, P. (2001). Ethnic Identity, Immigration, and Well-Being: An Interactional Perspective. *Journal of social issues*, 57(3), 493-510. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/0022-4537.00225>
- Phinney, J. S., & Ong, A. D. (2007). Conceptualization and Measurement of Ethnic Identity: Current Status and Future Directions. *Journal of counseling Psychology*, 54(3), 271. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/0022-0167.54.3.271>
- Phoenix, A. (2010). *Ethnicities*. In M. M. Wetherell, C. T. (Ed.), *The Sage Handbook of Identities* (pp. 297-320). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Piracha, M., Tani, M., Cheng, Z., & Wang, B. Z. (2021). *Ethnic Identity and Immigrants' Labour Market Outcomes*. IZA Discussion Paper, (No. 14123). <https://docs.iza.org/dp14123.pdf>
- Rafaeli-Mor, E., & Steinberg, J. (2002). Self-Complexity and Well-Being: A Review and Research Synthesis. *Personality and social psychology review*, 6(1), 31-58. https://doi.org/https://doi.org/10.1207/S15327957PSPR0601_2
- Rattansi, A., & Phoenix, A. (2005). Rethinking Youth Identities: Modernist and Postmodernist Frameworks. *Identity*, 5(2), 97-123. https://doi.org/https://doi.org/10.1207/s1532706xid0502_2
- Roccas, S., & Brewer, M. B. (2002). Social Identity Complexity. *Personality and social psychology review*, 6(2), 88-106. https://doi.org/https://doi.org/10.1207/S15327957PSPR0602_01
- Schimmele, C. M., & Wu, Z. (2015). *Policy Brief No. 22-the New Immigration and Ethnic Identity*. Population Change and Lifecourse Strategic Knowledge Cluster Research/Policy Brief, 1(6), (Article 7). https://doi.org/https://ir.lib.uwo.ca/plc_rpb/vol1/iss6/7
- Schmitt, M. T., & Branscombe, N. R. (2002). The Internal and External Causal Loci of Attributions to Prejudice. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(5), 620-628. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/0146167202288006>

- Schnapper, D. (1994). The Debate on Immigration and the Crisis of National Identity. *West European Politics*, 17(2), 127-139. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/01402389408425018>
- Schulz, B., & Leszczensky, L. (2016). Native Friends and Host Country Identification among Adolescent Immigrants in Germany: The Role of Ethnic Boundaries. *International Migration Review*, 50(1), 163-196. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/imre.12163>
- Schwartz, S. J., Unger, J. B., Zamboanga, B. L., & Szapocznik, J. (2010). Rethinking the Concept of Acculturation: Implications for Theory and Research. *American Psychologist*, 65(4), 237-251. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/a0019330>
- Sorrell, K., Khalsa, S., Ecklund, E. H., & Emerson, M. O. (2019). Immigrant Identities and the Shaping of a Racialized American Self. *Socius*, 5, 1-12. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/2378023119852788>
- Stockemer, D., & Moreau, S. (2021). Muslim Immigrants' Sense of Identity and Belonging in the Western World: A Comprehensive Review. *Nations and Nationalism*, 27(1), 223-237. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/nana.12691>
- Svensson, Y., & Syed, M. (2019). Linking Self and Society: Identity and the Immigrant Experience in Two Macro-Contexts. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 64, 101056. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.appdev.2019.101056>
- Syed, M., & McLean, K. C. (2016). Understanding Identity Integration: Theoretical, Methodological, and Applied Issues. *Journal of adolescence*, 47, 109-118. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2015.09.005>
- Tajfel, H., & Turner, J. (2001). *An Integrative Theory of Intergroup Conflict*. In M. A. H. D. Abrams (Ed.), *Intergroup Relations: Essential Readings* (pp. 94-109). Psychology Press.
- Thoits, P. A., & Virshup, L. K. (1997). *Me's and We's: Forms and Functions of Social Identities*. In R. D. A. L. Jussim (Ed.), *Self and Identity: Fundamental Issues* (pp. 106-136). New York: Oxford University Press.
- Timotijevic, L., & Breakwell, G. M. (2000). Migration and Threat to Identity. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 10(5), 355-

372. [https://doi.org/10.1002/1099-1298\(200009/10\)10:5<355::AID-CASP594>3.0.CO;2-Y](https://doi.org/10.1002/1099-1298(200009/10)10:5<355::AID-CASP594>3.0.CO;2-Y)
- Turner, J. C., Hogg, M. A., Oakes, P. J., Reicher, S. D., & Wetherell, M. S. (1987). *Rediscovering the Social Group: A Self-Categorization Theory*. Oxford, UK: Blackwell.
- Umaña-Taylor, A. J., Quintana, S. M., Lee, R. M., Cross, W. E., Rivas-Drake, D., Schwartz, S. J., et al. (2014). Ethnic and Racial Identity During Adolescence and into Young Adulthood: An Integrated Conceptualization. *Child development*, 85(1), 21-39. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/cdev.12196>
- UNHCR. (2001). *Afghan Refugee Statistics*. <http://www.un.org.pk/unhcr/Afstatsstat.htm>

